

Skriftlig räkning | **DIAGNOS AS9**

Skriftlig addition och subtraktion, tal i decimalform

Diagnosen omfattar fem uppgifter där eleven ges möjlighet att visa att hon kan addera och subtrahera tal i decimalform med skriftlig metod. Alla uppgifterna innehåller någon tiotalsövergång och antalet tiotalsövergångar varierar. Beräkningarna i den här diagnosen kan utföras på olika sätt. Det är emellertid viktigt att kontrollera att den skriftliga metod eleven använder är generell och inte endast duger för att lösa vissa typer av uppgifter.

Skriftlig addition och subtraktion handlar om så mycket mera än att bara utföra beräkningar mekaniskt. Arbetet med algoritmerna gör det möjligt att diskutera räknelagarna och visa på hur de kan användas på ett effektivt sätt. Det handlar även om förmågan att använda och analysera matematiska begrepp och samband mellan begrepp och att välja lämpliga matematiska modeller och uttrycksformer.

Den här diagnosen bör ges med urskiljning. De elever som har problem redan med AS1 och AS2, bör givetvis lära sig de enklare algoritmerna innan de börjar arbeta med skriftlig addition och subtraktion med tal i decimalform.

Genomförande

Tala om för eleverna att de ska skriva ned de beräkningar de utför. Det räcker alltså inte med ett svar. Studera hur eleverna arbetar med diagnosen. Har de flyt i sitt räknande, räknar de på fingrarna etc.?

För elever som behärskar de här uppgifterna tar det 5–6 minuter att genomföra diagnosen. Elever som använder betydligt längre tid saknar i allmänhet tillräckliga kunskaper för att lösa denna typ av uppgifter. Det kan därför vara lämpligt att avbryta diagnosen efter cirka 12 minuter.

Skriv i resultatblanketten ett X om uppgiften är korrekt löst (skriv ett S om bara svaret är rätt), skriv 0 om uppgiften är felaktigt löst och sätt ett streck (–) om uppgiften är överhoppad. Notera gärna hur lång tid respektive elev använder för att genomföra diagnosen. Elever som använder lång tid brukar i allmänhet använda mindre bra strategier.

Uppföljning

För att få underlag för en uppföljning av diagnosen kan du studera den ifyllda resultatblanketten. Där kan man se om det bara är enstaka elever eller om det är flera elever som gjort fel på en uppgiftstyp. Detta kan ha stor betydelse för planering och genomförande av uppföljningen såväl på individnivå som på gruppnivå. Vid planeringen kan du använda det strukturschema som gäller för området/delområdet. Här kan man se att denna diagnos, AS9, bygger på diagnoserna AS1 och AS2 samt diagnoserna RD2 och RD4. Gör eleven fel på AS9 beror det ofta på att eleven inte har flyt när hon arbetar, vilket i sin tur troligen beror på brister i förkunskaper från diagnoserna AG3, AS1 och AS2. Ett räknefel kan också bero på bristande kunskaper om decimaltal. Detta kan diagnostiseras med hjälp av RD2 och RD4.

Om en elev gör ett eller flera fel bör detta följas upp med en riktad intervju. Ta reda på hur eleven löser de uppgifter hon gjorde fel på, t.ex. genom att låta eleven räkna högt och berätta hur hon gör.

Att lära sig behärska skriftlig addition och subtraktion handlar inte om att enbart färdighetsträna. Inled med att konkretisera de olika operationerna för att på detta sätt stärka elevernas taluppfattning och synliggöra innebörden i uppställningen för eleverna. Det är också angeläget att eleverna lär sig utföra överslagsräkningar för att kunna beräkna rimligheter i sina svar.

Facit

- 1 11,63
- 2 11,711
- 3 8,21
- 4 0,43
- 5 5,078

Kontrollera inte bara svaren på uppgifterna utan även hur eleverna har räknat. De ska även visa att de använder en generellt användbar metod. Ofta kan man av beräkningarna dra slutsatser om orsakerna till att en elev misslyckats med en uppgift.